

A CURTA DISTÀNCIA

Jordi Sedó

Escriptor i docent, estudiós de la llengua catalana, ha publicat diversos llibres de sociolingüística i ara retorna a la ficció.

Jordi Sedó, escriptor i docent, veí de l'Ametlla, acaba de publicar el seu segon llibre de narrativa, Nou pisos d'un replà, un llibre introspectiu que marca un abans i un després en l'obra literària de l'autor, que abasta, amb aquesta publicació, un notable grau de maduresa com a escriptor de ficció. Ens rep a casa seva i es presta amablement a sotmetre's a una entrevista sobre la seva darrera obra, però prèviament, en presentem un fragment que mostra la seva extraordinària capacitat literària. S'hi narra la reacció d'una dona molt grassa que ha baixat al bar amb la intenció de prendre's tan sols un cafè amb llet.

L'escriptor i lingüista Jordi Sedó al seu estudi. / Fotografia: J. Sedó

"El que no esperava la Júlia era trobar-se, a l'expositor de la barra, aquells entrepens tan voluptuosament apetitosos. El pernil queia pels costats de cada mitja barreta i el color daurat del pa deixava veure tan clarament que era acabat de fer que evocava aquell cruixit tan característic de quan peta sorollosament entre les dents, s'estavella en minúsculs bocins contra la llengua i el paladar i omple de sabor de farina torrada la boca i el nas. Unes quantes llavors de tomàquet del més vermell que n'esquitxaven la crosta i una safata lleugerament tacada d'aquell oli dens de color groc verdós havien acabat de convèncer la Júlia que la idea del cafè-amb-llet-i-prou tenia poc futur i havia de ser abandonada immediatament".

Quina manera de fer salivar el lector, Jordi...! Quins són els teus inicis com a escriptor de ficció?

Mira, jo soc, fonamentalment, assaigista. He escrit molts més llibres i articles de sociolingüística i, en menor mesura, d'educació que de narrativa, però sempre m'ha agradat flirtejar amb la ficció. Tinc una novel·la escrita des de fa molts anys. Un dia l'hauré de revisar i publicar-la...

T'atrau més la subtilesa de la llengua o la possibilitat de jugar amb l'ànima humana?

Jo soc sobretot lingüista i, per tant, no puc ni vull sostreure'm a aquesta influència. De fet, és l'eina que faig servir per a intentar arribar a la possibilitat aquesta que dius de jugar amb l'ànima humana. El primer llibre de relats que vaig publicar, *Mira sota el coixí*, és una constant experimentació amb la llengua...

Com es concep un relat o un conte?

Neix espontàniament. Jo no em poso a pensar: "A veure: de què escric ara...?" No. La novel·la sí que s'ha de planificar. El conte, no... Amb el conte, tens una vivència, sents una conversa o un amic t'explica una anècdota i sorgeix la idea. I aquesta idea ja és l'esquelet del relat. Després, això sí, cal vestir-lo amb literatura.

Quins són els teus referents literaris?

No sé si es pot dir que tingui cap referent literari concret. Potser et diria que, salvant totes les distàncies que convingui, m'agrada molt com descriu Mercè Rodoreda. Em sembla un deliciós lliscar per la imatge amb formes lingüístiques i des del sentiment de l'ànima humana. És admirable. Amb tota la modèstia del món, intento acostar-m'hi. I quan s'escau

de fer una descripció, m'hi deixo anar amb totes les de la llei. De fet, el paràgraf que has escollit com a exemple, en seria una mostra, del que vull dir...

Es diu que, en un moment donat, els personatges ficticis adquireixen vida pròpia i comencen a caminar sols. Això és així?

Sí... Això és una frase que diuen molts escriptors per fer l'interessant, però crec que és una postura excessivament tacada de suficiència... El que sol passar és que quan conceps un personatge, te l'imagines d'una determinada manera, però durant el procés d'escriptura, t'adones que no l'havies concebut bé i aleshores has de rectificar-lo. És a dir, no és ben bé que el personatge adquireixi vida pròpia. És que tu t'has equivocat... (riu). És a dir, que no hi ha res màgic, no... És, simplement, que l'has c...ada. No ho escriguis, això... Posa-hi "espifiada"...

Creus que una creació literària ha d'adreçar-se a l'ànima de l'espectador, l'ha de captivar?

En el meu cas, decididament, sí. Sempre he buscat la introspecció, arribar al fons dels sentiments. Però hi ha excel·lents escriptors que no busquen això. Posem per cas, la novel·la negra...

Què hi ha de la teva vessant de docent en els teus relats?

Crec que la meua manera d'escriure ha heretat un detall que, com a escriptor, podria ser un defecte. A vegades, soc excessivament explícit... Explico massa les coses, com si el lector no fos prou llest per a esbrinar-les tot sol, quan una de les virtuts de l'escriptor és precisament la de permetre que el lector pensi i sigui capaç d'inferir. Quan em passa això, acostumo a adonar-me'n i rectifico. O me'n fa adonar la meua senyora, que acostuma a llegir tot el que escric abans de publicar-ho i m'ajuda molt.

Com conviu el Sedó lingüista amb l'escriptor de ficció?

Jo crec que de manera molt harmònica. Precisament, una de les meves dèries és de demostrar que es pot escriure en català d'una manera escrupolosament respectuosa amb la normativa oficial i, alhora, sense encarcaments i respectant el discurs espontani dels personatges. Quan un escriptor diu que li cal fer servir castellanismes o paraules del català del carrer que són contràries a la normativa per conservar la versemblança, és que li fa mandra pensar.

Un escriptor arriba a estimar els seus personatges? A enyorar-los?

Jo, el que em passa és que els comprenc tant...! Suposo que, en definiti-

va, és perquè són part de mi mateix. Jo no escric un relat determinat perquè sí... Tots tenen alguna relació amb la meua vida o la de les persones que estimo o conec... Perquè estan fets de trossos de realitat pròximes a mi.

Què llegeixes habitualment?

Sobretot, assaig... Assaig i articles especialitzats en lingüística i sociolingüística. En soc un veritable devorador, però reconec que he de llegir més narrativa i penso fer-ho d'ara endavant perquè ara tinc moltes ganes d'escriure narrativa i és bo mantenir-s'hi en contacte. Però, vaja, darrerament, Jaume Cabré, Albert Sánchez Piñol, Jesús Moncada, Isabel-Clara Simó...

T'ho passes bé escrivint?

Buf...! Molt... Escriure narrativa és un veritable gaudi. Ara, això no vol dir que no sigui fer feina perquè, mira, un relat d'aquests de *Nou pisos d'un replà*, per exemple, escriure'l em costa entre dues i tres hores. Ara, corregir-lo –no t'enganyo– potser trenta o quaranta... Tu saps la quantitat de vegades que jo m'he llegit cada un dels contes? Potser vuitanta o cent... Cada un, eh...? I no exagero. I sempre hi trobes una cosa per corregir-hi.

I t'endinses en el drama d'uns personatges presoners del seu destí. Parla'ns de *Nou pisos d'un replà*.

De fet, són nou drames. *Nou pisos d'un replà* consta de nou relats, cadascun dels quals té un protagonista, que és el personatge que dona nom al relat en qüestió. Si t'hi fixes, a la coberta del llibre, l'editorial hi va voler posar "novel·la" i és que, malgrat que cada relat pot funcionar de manera independent, quan has acabat de llegir-los tots, tens la sensació de no haver llegit nou històries, sinó només quatre o cinc, ja que alguns dels contes estan connectats i dos o tres potser formen una sola història.

El títol és una metàfora de la indiferència amb què convivim amb els drames aliens sense saber-ho, igual que els veïns que viuen cadascú al seu pis d'un mateix replà i que malgrat que els separi només una paret, ignoren els drames dels seus veïns per molt terribles que puguin ser.

Primer s'havia de dir "Barques de paper" perquè els personatges són individus a mercè del seu destí i, per tant, són com una feble embarcació que cavalca a l'ona d'un corrent d'aigua i es veu obligat a ballar al ritme que li toquen...

Moltes gràcies, Jordi, per la teua atenció.